

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy

Financial Management of Allowance Organization Practising School Activities

Student: Andrea Jelínková

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2009

Prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Andrea Jelínková

Ostrava, 7. 5. 2009

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Mgr. Haně Fachinelli, Ph.D., za odborné vedení a metodickou pomoc při zpracování bakalářské práce. Dále vyslovuji poděkování pracovníkům Gymnázia Františka Živného v Bohumíně za poskytnutí potřebných informací a podkladových údajů.

OBSAH

1	Úvod	1
2	Vznik a zásady hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy	3
2.1	Základní znaky příspěvkové organizace.....	3
2.2	Příspěvkové organizace vykonávající činnost školy	4
2.2.1	Zřizovatelé příspěvkových organizací vykonávajících činnost školy	4
2.3	Příspěvkové organizace zřizované územně samosprávným celkem	13
3	Analýza financování vybrané příspěvkové organizace vykonávající činnost školy	25
3.1	Základní údaje o vybrané příspěvkové organizaci.....	25
3.2	Hospodaření vybrané příspěvkové organizace.....	27
3.2.1	Příjmy gymnázia.....	27
3.2.2	Rozbor nákladů organizace v hlavní činnosti.....	33
3.2.3	Doplňková činnost.....	36
3.2.4	Rozbor hospodaření	38
4	Návrhy na zlepšení hospodaření školy	40
5	Závěr	42
	Seznam literatury.....	43
	Seznam zkratk a symbolů	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Jednotlivé přílohy	

1 Úvod

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., neboli Listina základních práv a svobod v článku 33 uvádí: „Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.“. Vzdělávání občanů je tedy jejich právem, ale i významnou částí jejich života, protože ovlivňuje celý jejich život. Nemělo by ale končit výstupním vysvědčením, výučním listem nebo vysokoškolským diplomem. Každý z nás by se měl neustále vzdělávat, prohlubovat své znalosti a dovednosti, protože ty jsou nejen prestižní záležitostí, ale i prvním krokem k uplatnění na trhu práce a k prožití plnohodnotného života. I z pohledu státu jsou vzdělání občané významnou devizou, vzhledem k jejich působení na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj státu.

Tématem bakalářské práce je hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy. Cílem je pomocí elementárních metod finanční analýzy zjistit, zda škola nakládá se svěřeným majetkem i finančními prostředky v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, tzn. zda používá finanční prostředky k zajištění stanovených úkolů v nejvýše možném rozsahu, s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

V první kapitole jsou popsány příspěvkové organizace z hlediska účelu jejich zřízení, základní parametry jejich vzniku i zániku a dále hospodaření příspěvkových organizací, včetně účetnictví. Jsou zde uvedeni zřizovatelé organizací vykonávajících činnost školy a podrobněji je kapitola zaměřena na příspěvkové organizace vykonávající činnost školy, jejichž zřizovatelem je územní samosprávný celek, konkrétně kraj. Jsou zde popsány zdroje a způsoby financování těchto příspěvkových organizací, povinnosti zřizovatele při jejich zřízení a další. Pro zpracování této části práce byla jako podklad použita odborná literatura a právní předpisy.

Druhá kapitola je zaměřena na hospodaření konkrétní příspěvkové organizace. Pro účely této bakalářské práce byla vybrána organizace zřízená krajem, Gymnázium Františka Živného Bohumín, jehož zřizovatelem je Moravskoslezský kraj. Pomocí analýzy hospodaření této organizace, jejích nákladů a výnosů a dalších

ekonomických ukazatelů za sledované pětileté období 2004 – 2008 tato práce prokáže, zda organizace nakládá se svěřeným majetkem i finančními prostředky ve shodě se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a také vývoj přijatých finančních prostředků v uvedených letech.

Ve třetí kapitole je provedeno zhodnocení, zda organizace Gymnázium Františka Živného Bohumín využívá všechny možnosti pro získání dalších zdrojů příjmů a jsou uvedeny návrhy na zlepšení hospodaření organizace. Pro zpracování druhé a třetí kapitoly bylo použito dokumentů organizace, například zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace, její vnitřní směrnice, účetní a statistické výkazy a další.

V závěru práce je celá problematika bakalářské práce shrnuta.

2 Vznik a zásady hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy

2.1 Základní znaky příspěvkové organizace

Pojem *nezisková organizace* má svůj původ v anglické terminologii „notprofit organisation“. V naší republice není tento pojem v právním systému znám, pouze zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje zvláštní režim pro „poplatníky, kteří nebyli založeni či zřízeni za účelem podnikání“. Mezi tyto organizace patří i příspěvkové organizace. Ty jsou organizacemi veřejného sektoru ČR. Působí převážně ve sféře nevýrobní, hlavně v oblasti veřejné správy, služeb, kultury a školství (například školy a školská zařízení, kulturní domy, knihovny, sociální zařízení, divadla a další). Zajišťují smíšené veřejné statky.

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem ve zřizovací listině nebo v dodatku ke zřizovací listině. Současně v rozhodnutí zřizovatel určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové nebo přejímající organizace; pokud tak neučiní, přechází na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkových organizací může dojít pouze u organizací téhož zřizovatele. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází její majetek, práva a závazky na zřizovatele uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí.

Příspěvkové organizace mají tyto **společné znaky**:

- příspěvková organizace má právní subjektivitu, zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, má přiděleno identifikační číslo (dále jen IČ);
- příspěvková organizace je napojena na rozpočet zřizovatele závazným ukazatelem, jímž se stanoví především příspěvek na provoz;
- příspěvková organizace účtuje o nákladech a výnosech;
- příspěvková organizace není zřízena za účelem vytváření zisku, může však provozovat doplňkovou/jinou činnost;

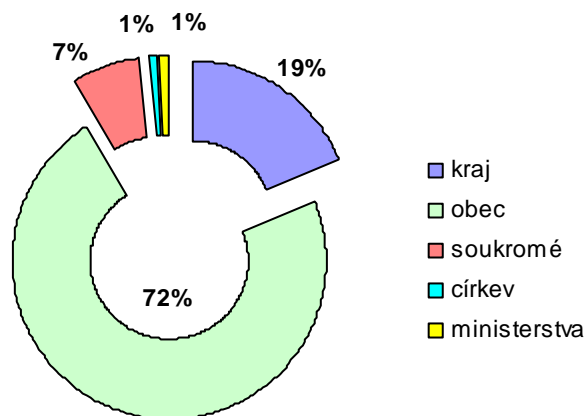
- příspěvková organizace tvoří povinně ze zákona fondy – zde jsou jisté rozdíly mezi státními a nestátními příspěvkovými organizacemi;
- příspěvková organizace není subjektem majetku, hospodář se svěřeným majetkem zřizovatele;
- příspěvková organizace je poplatníkem daně z příjmů právnických osob;
- příspěvková organizace nesmí nakupovat akcie či jiné cenné papíry,
- příspěvková organizace není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům, smlouvy o půjčce nebo úvěru smí uzavírat jen po předchozím souhlasu zřizovatele;
- příspěvková organizace může nabývat pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena. Majetek může nabýt prostřednictvím darů nebo děděním pouze se souhlasem svého zřizovatele;
- pokud se majetek stane organizaci nepotřebným, nabídne ho přednostně zřizovateli.

2.2 Příspěvkové organizace vykonávající činnost školy

2.2.1 Zřizovatelé příspěvkových organizací vykonávajících činnost školy

Školy a školská zařízení ve formě příspěvkových organizací mohou zřizovat pouze **územně samosprávné celky a dále Ministerstvo školství, mládeže a sportu ČR**. Ostatní zřizovatelé, registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo ostatní právnické a fyzické osoby, zřizují školy jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů, např. obchodní zákoník.

Graf 2.1 Rozdělení škol v Moravskoslezském kraji dle zřizovatele ve školním roce 2007/2008

Zdroj: www.kr-moravskoslezsky.cz

Obce a kraje jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu, jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku – kraje.

Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkovou organizaci pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují právní subjektivitu. Příspěvkové organizace charakterem své hospodářské činnosti tvoří jakýsi přechod mezi organizačními složkami, které jsou svým rozpočtem přímo vázány na svého zřizovatele a mezi normálními podnikatelskými subjekty, jejichž hlavní činností je podnikání a tvorba zisku. Tato příspěvková organizace je právnickou osobou a účetní jednotkou. Podle § 27 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., se každá příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je obec nebo kraj, musí zapsat do obchodního rejstříku, na rozdíl od státních příspěvkových organizací. Návrh na zápis podává její zřizovatel.

Obec je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských

zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem¹ nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Za tímto účelem obec:

- a) zřídí základní školu, nebo
- b) zajistí plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Dále obec musí zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a pro děti umístěné na jejím území v dětském domově.²

Obec nebo svazek obcí tedy kromě základních škol zřizuje a zrušuje:

- a) mateřské školy, a dále
- b) mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny,
- c) zařízení školního stravování sloužící dětem a žákům škol, které zřizuje.

Obec nebo svazek obcí zajišťuje výdaje organizací, které zřizuje, kromě výdajů, které jsou hrazeny z finančních prostředků státního rozpočtu a z jiných zdrojů.

Kraj je povinen na základě § 180 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy. Tyto organizace kraj zřizuje i zrušuje a zajišťuje výdaje těchto organizací, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu a z jiných zdrojů.

Příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a dále

¹ Zákon 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

² § 178, odst. 1 a § 179, odst. 1 a 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

vyhláškou č. 505/2002 Sb., pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi organizace zřizované Ministerstvem školství, mládeže a sportu ČR patří mimo jiné školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, školská zařízení pro preventivně výchovnou péči a dále mateřské, základní a střední školy pro děti a žáky umístěné v těchto školských zařízeních.

Příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem školství, mládeže a sportu ČR se při výkonu své činnosti řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; dále se jich úzce dotýká zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Převážná část školství v ČR je financována z některého druhu veřejného rozpočtu.³

Finanční prostředky příspěvkových organizací tvoří:

- prostředky získané vlastní činností (včetně dotací, grantů a příspěvků od jiných subjektů na konkrétní účel), z pronájmu majetku a prodeje movitého dlouhodobého majetku;
- prostředky přijaté z rozpočtu zřizovatele (na provoz, účelová dotace do investičního fondu);
- prostředky přijaté ze státního rozpočtu;
- prostředky získané ze státních fondů;
- prostředky z vlastních fondů;
- peněžité dary od fyzických a právnických osob;
- prostředky získané ze zahraničí, zejména z Národního fondu nebo programů;
- prostředky získané z pojistných náhrad.

³ PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha. ASPI, a.s., 2005, s. 556

Finanční prostředky, které organizace získá od svého zřizovatele, se nazývají **příspěvek**, od ostatních poskytovatelů jsou **dotací**.

Příspěvek na provoz poskytuje zřizovatel svým školám většinou v návaznosti na výkony (počty dětí, žáků, studentů), ale může jej ovlivnit například velikost organizace, počet a velikost svěřeného nemovitého majetku, způsob vytápění apod. Z příspěvku zřizovatele hradí škola náklady spojené se svým provozem, například náklady na energie, na nákup všeobecného materiálu, služby potřebné pro chod organizace – telefony, odvoz odpadů a nemalou položkou jsou odpisy.

Příspěvek na provoz není účelově určený, je na rozhodnutí ředitele školy, jak jej použije. Nevyčerpané prostředky škola nevrací, převádějí se do příštího roku formou zlepšeného výsledku hospodaření, který škola se souhlasem zřizovatele rozdělí do fondu odměn a rezervního fondu.

Zřizovatel může své příspěvkové organizaci nařídít i **odvod z investičního fondu** do svého rozpočtu. Toto je možné ve třech případech:

- plánované výnosy školy jsou příliš vysoké;
- investiční zdroje jsou větší, než organizace potřebuje;
- v případě porušení rozpočtové kázně, tj. formou sankce za neoprávněné použití nebo zadržení účelových peněžních prostředků.

Důležitým zdrojem financování škol je státní rozpočet. Ze schváleného státního rozpočtu, kapitoly 333 MŠMT ČR, se za podmínek stanovených § 160 - § 162 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) poskytují finanční prostředky (**na tzv. přímé náklady**) vyčleněné na činnost škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvy nebo územními samosprávnými celky, a to na platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající

z pracovněprávních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání, na další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení, na investiční výdaje zařazené do programu podle zvláštního právního předpisu⁴, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

Republikové normativy stanoví ministerstvo jako výši výdajů podle § 160 školského zákona připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok a zveřejňuje je ve Věstníku⁵.

Republikové normativy jsou odlišné podle zřizovatele příspěvkových organizací. Příspěvkové organizace zřízené ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) a školy zřízené registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, jsou finančně napojeny přímo na rozpočet MŠMT. Tyto příspěvkové organizace mají v republikových normativích kromě příspěvku na tzv. přímé náklady obsažené i prostředky na provoz a organizace zřízené MŠMT dále prostředky na kapitálové (investiční) výdaje.

Pro školy a školská zařízení zřizovaná územními samostatnými celky jsou určeny nižší republikové normativy, protože neobsahují prostředky na provoz ani kapitálové výdaje. Kraje obdrží do svého rozpočtu na zvláštní účet (v rámci zprůhlednění hospodaření s těmito státními prostředky) finanční prostředky z rozpočtu MŠMT určené pouze na přímé náklady podle jednotek výkonu, tj. počtu dětí v mateřských školách, žáků v základních školách, studentů ve středních a vyšších odborných školách a podle počtu chovanců v krajských zařízeních ústavní výchovy. Kritéria jsou stejná pro všechny krajské úřady.

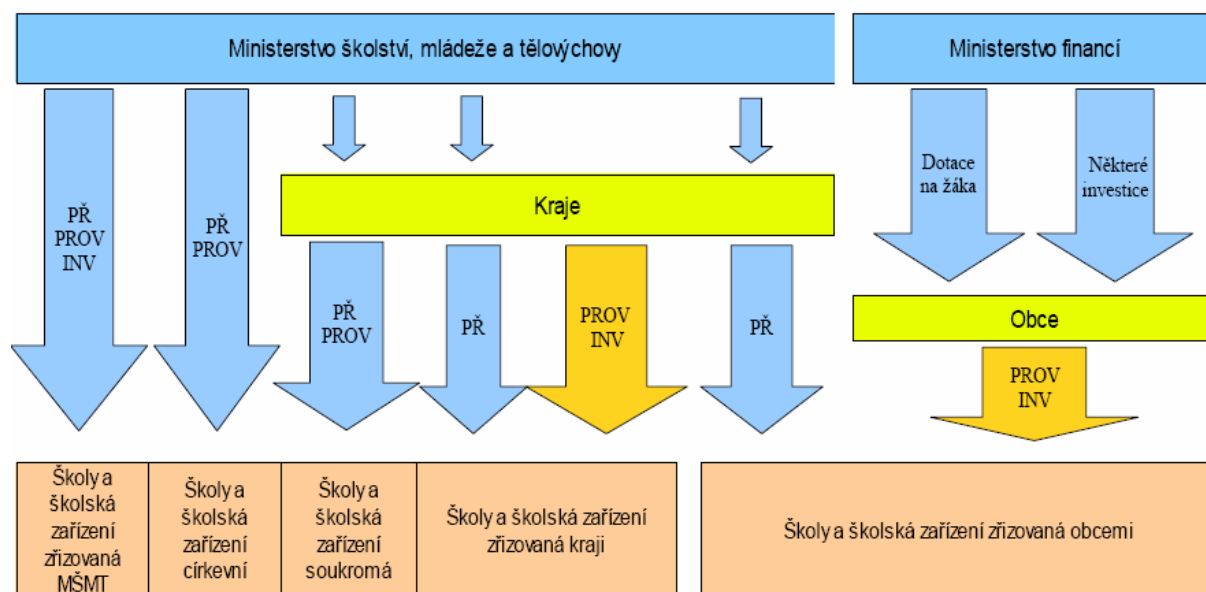
⁴ zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵ § 161 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Z těchto prostředků stanoví kraj na základě vyhlášky MŠMT, která neurčuje výši normativů, pouze postupy při určování normativů, **krajské normativy** jako výši výdajů podle § 160 školského zákona připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem a zveřejní je. Jednotkou výkonu je jedno dítě, žák nebo student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina nebo oddělení.

Při stanovení krajských normativů vychází kraj mimo jiné z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v kraji, tzn. že se krajské normativy v každém kraji liší. Prostředky jsou nárokové, nelze je krátit. Podle výše krajských normativů jsou pak prostředky z MŠMT rozeslány na účty jednotlivých škol a školských zařízení v kraji.

Graf č. 2.2. Finanční toky ze státního rozpočtu a rozpočtu územně samosprávných celků od roku 2003

PŘ přímé náklady na vzdělávání
 PROV provozní náklady
 INV investiční náklady

Zdroj: VALENTA, J. Financování a rozpočet školy, vlastní zpracování

Školy dvakrát ročně (na začátku kalendářního roku a na začátku školního roku) odevzdávají statistické výkazy, ve kterých uvádějí aktuální počet dětí, žáků, studentů, ubytovaných, strážníků a podle nich je jim stanovován pomocí normativů rozpočet na přímé náklady a také normativ počtu zaměstnanců, který by neměl být překročen. Prostředky ze státního rozpočtu jsou účelově určené, je u nich dána doba použitelnosti (většinou kalendářní rok) a mají přidělen účelový znak, pomocí kterého se oddělují v účetnictví organizace. Nevyčerpané prostředky musí organizace vrátit zpět na zvláštní účet kraje a ten je odešle do státního rozpočtu ve stanoveném termínu. Je přesně stanoveno, na co lze příspěvek ze státního rozpočtu použít. Při nedodržení je toto chápáno jako porušení rozpočtové kázně a organizace musí prostředky vrátit.

Kromě výše uvedených příspěvků mohou školy ze státního rozpočtu získat další finanční prostředky⁶ na rozvojové programy, které se poskytují bez použití normativní metody, podle podmínek vyhlášených ministerstvem. Jsou však poskytovány účelově, jsou nenárokové a nevyčerpané dotace musí organizace vrátit zpět do státního rozpočtu prostřednictvím krajů. Jedná se například o program „Podpora romských žáků na středních školách“. V současné době snad nejaktuálnějšími rozvojovými programy jsou: „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků v roce 2009“ a „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků s ohledem na kvalitu jejich práce pro rok 2009“.

Školy jako příspěvkové organizace provozují neziskovou činnost, tzv. **hlavní činnost**, která je hrazena z rozpočtu zřizovatele formou příspěvku. Hlavní činností všech škol je poskytování vzdělávání a výchova dětí a žáků. Hlavní účel a předmět činnosti organizace musí být uveden ve zřizovací listině.

Kromě hlavní činnosti může příspěvková organizace provozovat **doplňkovou činnost**. U státních příspěvkových organizací se tato činnost nazývá „**jiná činnost**“. Ať už doplňková nebo jiná činnost (dále jen doplňková) je shodná s podnikatelskou, tzn. je to soustavná činnost, kterou provozuje organizace vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost za účelem dosažení zisku. Nesmí být ztrátová.

⁶ § 163 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Základní rozdíl mezi doplňkovou a jinou činností je ten, že zřizovatel státní příspěvkové organizace, v případě, že hospodářským výsledkem jiné činnosti je k 30. září ztráta, je povinen podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, zajistit, aby byla do konce rozpočtového roku vyrovnána, nebo učinit opatření k ukončení jiné činnosti tak, aby v této činnosti nebylo pokračováno po skončení rozpočtového roku.

Doplňková činnost příspěvkové organizace musí navazovat na její hlavní činnost a nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace. Okruhy doplňkové činnosti musí být uvedeny ve zřizovací listině, tzn. souhlas zřizovatele. Pro určité činnosti si musí organizace vyřídít živnostenské oprávnění (podle nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých činností). Příjmy z této činnosti podléhají dani z příjmů, i když nejsou živnostmi.

Mezi doplňkovou činnost škol patří například dlouhodobé pronájmy prostor, stravování cizích osob, poskytování služeb podle zaměření organizace (rekvalifikační kurzy, pořádání rautů, kurzy výuky cizích jazyků, práce na PC ...).

Účtování doplňkové činnosti je podobné jako u podnikatelů. Řídí se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů. Organizace musí na konci účetního období zjistit výsledek hospodaření za doplňkovou činnost. Ten zjistí porovnáním výnosů (6. účtová třída) a nákladů (5. účtová třída) za dané období k 31. 12. Případný zisk musí organizace použít ve prospěch hlavní činnosti. Doplňková činnost musí být v účetnictví vedena odděleně a to pomocí analytických účtů. Pro přesné určení ceny poskytovaných služeb nebo výrobků musí organizace zpracovat kalkulace tak, aby zahrnovaly všechny náklady včetně případného zisku. Doplňková činnost nesmí být provozována na úkor hlavní činnosti.

2.3 Příspěvkové organizace zřizované územně samosprávným celkem

Krajský úřad zpracovává v souladu s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky a s Vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, **dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji**. Dlouhodobý záměr obsahuje analýzu vzdělávací soustavy v kraji a stanovuje na základě předpokládaného demografického vývoje, vývoje na trhu práce a záměrů dalšího rozvoje krajů zejména cíle a úkoly pro jednotlivé oblasti vzdělávání, strukturu vzdělávací nabídky, především strukturu oboru vzdělání, druhů, popřípadě typů škol a školských zařízení a jejich kapacitu a návrh na financování vzdělávání a školských služeb v kraji.⁷

Vzdělávání závisí nejen na schopnostech a studijních předpokladech žáků, ale i na jejich sociálním původu a ekonomickém zázemí rodiny. Analýza dat z OECD PISA šetření⁸ naznačuje, že žáci ze sociálně slabších rodin mají nižší vzdělanostní i profesní ambice, a to i v případě srovnatelných studijních výsledků. I nadaní žáci ze sociálně slabšího prostředí mají menší ambice, nechtějí studovat a získávají pak méně prestižní, hůře placené zaměstnání – tzv. index socioekonomického zázemí. Vzdělávání tak oproti očekávání zvyšuje sociální rozdíly. Moravskoslezský kraj má z tohoto pohledu nevýhodu, protože patří k regionům s nepříznivou sociální situací. Proto je v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje brána na zřetel potřeba vedle důrazu na zkvalitňování rodinného prostředí zvyšovat schopnost škol vyrovnávat sociální handicap.⁹

Na základě svého dlouhodobého záměru se kraj rozhodne, které druhy škol a školských zařízení zřídí.

Kraj podle § 181 školského zákona č. 561/2004 Sb., zřizuje a zrušuje:

- a) střední školy,
- b) vyšší odborné školy,

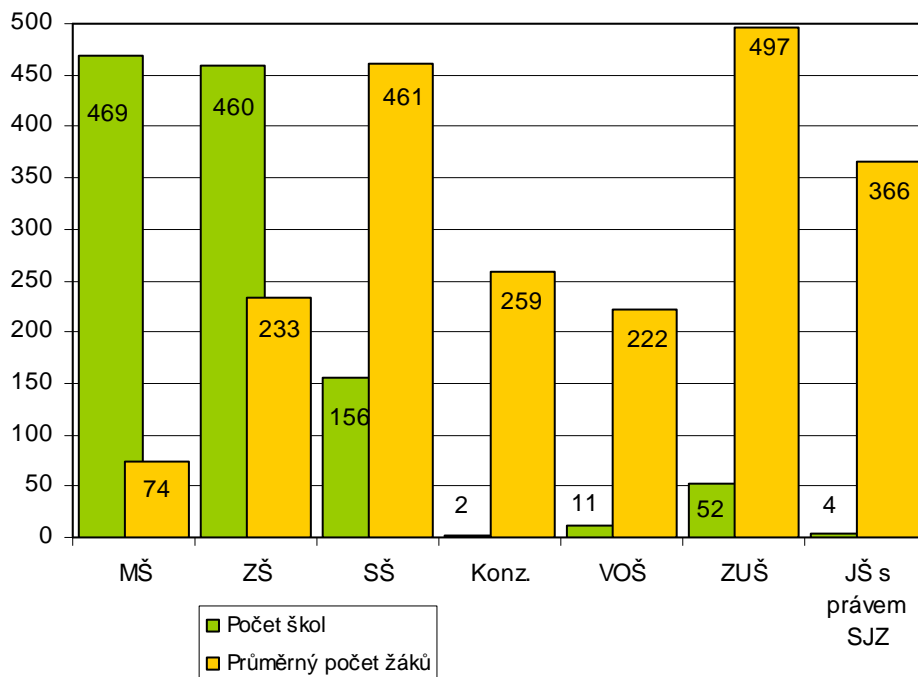
⁷ § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

⁸ mezinárodní výzkum Programme for International Student Assessment

⁹ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2006, str. 8

- c) mateřské, základní, střední školy a školská zařízení pro děti a žáky se zdravotním postižením,
- d) základní školy speciální,
- e) školy při zdravotnických zařízeních,
- f) školská výchovná a ubytovací zařízení a zařízení školního stravování pro děti, žáky a studenty škol, které zřizuje,
- g) střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny,
- h) jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky,
- i) základní umělecké školy,
- j) školská zařízení pro zájmové vzdělávání a
- k) dětské domovy, viz graf 2.3.

**Graf 2.3 Vzdělávací soustava v Moravskoslezském kraji všech zřizovatelů
ve školním roce 2007/2008**

Zdroj: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje za školní rok 2007/2008, str. 7; vlastní zpracování

Příspěvková organizace může mít pouze jednoho zřizovatele (na rozdíl od školské právnické osoby). Dokumentem vzniku příspěvkové organizace je **zřizovací listina**.

Minimální obsah zřizovací listiny je uveden v § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů:

- úplný název zřizovatele;
- název, sídlo příspěvkové organizace, její identifikační číslo (název se musí zvolit takový, aby nemohlo dojít k záměně více organizací, dále se doporučuje, aby v názvu bylo i označení „příspěvková organizace“);
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícímu předmětu činnosti;
- statutární orgány;
- vymezení majetku, majetkových práv;
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace;
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Kromě vydání zřizovací listiny je povinností zřizovatele zveřejnit informaci o vzniku příspěvkové organizace v Ústředním věstníku ČR a to tak, že do 15 dnů pošle informaci Ministerstvu spravedlnosti a dále zřizovatel musí podat návrh na zápis organizace do obchodního rejstříku.

Dále musí být škola zapsána v **rejstříku škol a školských zařízení**¹⁰. Školy zřízené ÚSC musí podat žádost o zápis do rejstříku škol a školských zařízení pro následující školní rok u krajského úřadu příslušného podle svého sídla do 30. září. Zápisem do tohoto rejstříku vzniká právnické osobě právo poskytovat vzdělávání a vydávat doklady o vzdělání, a dále také na čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu. Údaje v rejstříku zahrnují nejpodstatnější údaje o škole, kromě základních údajů uvedených i ve zřizovací listině například seznam oborů vzdělání; nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů v jednotlivých oborech, kapacita celé organizace.

¹⁰ § 141 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů)

Pro chod školy jako právnické osoby je podle zákona nutno ustanovit **statutárního zástupce**. Toto musí být stvrzeno písemným prohlášením, ze kterého vyplývá souhlas zapisované fyzické osoby. Statutární orgán se současně stává zaměstnancem organizace. U škol bývá statutárním zástupcem jmenován většinou ředitel. Statutární orgán zodpovídá za chod a hospodaření organizace, vedení účetnictví a dále mimo jiné i za jmenování a odvolání vedoucích zaměstnanců.

Zřizovatel svěřuje škole do správy svůj **majetek**, veškerá práva k nakládání s ním uvede do zřizovací listiny organizace. Majetek pořízený či nabytý organizací v průběhu její existence, je nabýván do vlastnictví zřizovatele. Organizace je pouze zmocněna k jeho správě. Tím se rozumí, že bude spravovat svěřený majetek účelně a hospodárně, bude ho chránit před zničením, odcizením; nesmí majetek prodávat nebo jej zatížit zástavou. Je-li zřizovatelem ÚSC, škola musí svěřený majetek odepisovat. Tento však stále zůstává majetkem ÚSC a ten jej musí mít i nadále ve své evidenci. Z ekonomických důvodů (příliš vysoké náklady na odpisy) se může zřizovatel rozhodnout majetek nesvěřit příspěvkové organizaci do správy (obce a kraje na rozdíl od příspěvkových organizací majetek neodepisují), pouze umožní příspěvkové organizaci bezplatné užívání. I toto musí být uvedeno ve zřizovací listině.

Podle novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, mohou příspěvkové organizace nabývat majetek do svého vlastnictví, například děděním, darováním, ale pouze s předchozím souhlasem svého zřizovatele.

I když má příspěvková organizace právní subjektivitu, některé úkony nesmí podle zákona provádět, například nesmí nakupovat akcie či jiné cenné papíry, jiné úkony smí uskutečnit pouze se souhlasem zřizovatele, například pořízení věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě.

Příspěvková organizace vede účetnictví v plném rozsahu, pokud zřizovatel nerozhodne jinak. Při vedení účetnictví se mimo jiné řídí:

- Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o účetnictví);
- Vyhláškou č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů;
- Českými účetními standardy č. 501 až č. 522.

Kromě těchto právních předpisů musí každá příspěvková organizace zpracovat **vnitřní směrnice**. Tyto musí obsahovat:

- způsob vedení účetnictví,
- způsob zpracování účetnictví, tj. program, který organizace pro účetnictví používá nebo zda zpracování účetnictví kupuje jako službu od jiné organizace;
- účtový rozvrh (§ 25 vyhlášky č. 505/2002 Sb.) sestavený na základě směrné účtové osnovy včetně analytických a podrozvahových účtů, musí obsahovat všechny používané účty. Průběžně se může doplňovat podle potřeb organizace. Na konci účetního období musí být přiložen k závěrce;
- účetní období (§ 3 odst. 2 zákona o účetnictví) – hospodářský rok se nemusí shodovat s účetním, tento způsob ale není obvyklý;
- oběh účetních dokladů = proces od přijetí dokladů do organizace po jejich archivaci. Určení zodpovědných osob za konkrétní činnosti, jejich podpisové vzory, které se průběžně obměňují podle personálních změn;
- účtování o materiálu organizace – zda organizace bude používat způsob A nebo B a způsobu vyřazování majetku ze skladu (např. metoda váženého

aritmetického průměru, metoda FIFO); který materiál bude účtovat přímo do spotřeby; limity přirozených úbytků zásob;

- odpisování majetku organizace – postup a sazby odpisování z pohledu časové upotřebitelnosti nebo využitelnosti majetku;
- oceňování majetku a závazků účetní jednotky (Český účetní standard č. 514);
- bankovní účty organizace – každá příspěvková organizace musí mít alespoň dva bankovní účty – běžný a pro fond kulturních a sociálních potřeb;
- pokladna – způsob vedení pokladny (ručně nebo pomocí programu), základní zásady pro poskytování a vyúčtovávání záloh zaměstnancům, limit pokladní hotovosti, hmotná odpovědnost pokladníka, jeho podpisový vzor;
- časové rozlišení nákladů a výnosů;
- inventarizace majetku a závazků (§ 29 zákona o účetnictví);
- postup provedení uzávěrkových prací;
- způsob použití FKSP;
- archivace, úschova a skartace účetních záznamů.

Příspěvkové organizace musí vést podvojně účetnictví. Řídí se postupy účtování pro organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace a dále **směrnou účtovou osnovou**, která je členěna na účtové třídy, účtové skupiny a syntetické účty.

Příspěvkové organizace nepoužívají některé účtové třídy, skupiny účtů a účty:

- účtovou třídu 4;
- skupiny účtů 20, 21, 22, 23 a 92;
- účty 903, 917, 964 a 965.

Účtová osnova se skládá z těchto účtových tříd:

- účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek
- účtová třída 1 – Zásoby
- účtová třída 2 – Vztahy ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu organizačních složek státu, k rozpočtu územních samosprávných celků a rozpočtové a ostatní finanční účty
- účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy
- účtová třída 5 – Náklady
- účtová třída 6 – Výnosy
- účtová třída 7, 8 – Volné
- účtová třída 9 – Fondy, hospodářský výsledek a dlouhodobé úvěry a půjčky, rezervy, závěrkové a podrozvahové účty

Povinností účetních jednotek je účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech (platí povinnost při účtování o nákladech a výnosech dodržet časovou souvislost) a o výsledku hospodaření. Účetnictví musí vést od svého vzniku až do dne svého zániku¹¹.

¹¹ SVOBODOVÁ, J. Abeceda účetnictví pro ÚSC, PO, SF A OSS. ANAG. 2008

Příspěvková organizace ze zákona (§ 29 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) vytváří tyto **peněžní fondy**:

- rezervní fond;
- investiční fond;
- fond odměn;
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Rezervní fond - pokud škola ukončí účetní období zlepšeným hospodářským výsledkem – ziskem, se souhlasem zřizovatele jej převede do rezervního fondu a fondu odměn. Dalším zdrojem příjmů rezervního fondu může být přijatý finanční dar.

Prostředky na rezervním fondu může pak organizace použít na úhradu případné ztráty hospodaření, vyrovnání nedostatku finančních prostředků na provoz, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, ve prospěch své hlavní činnosti, k úhradě sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně. Pouze se souhlasem zřizovatele může část prostředků rezervního fondu převést do fondu investičního.

Investiční fond (pro státní příspěvkové organizace zákon č. 218/2000 Sb., používá název **fond reprodukce majetku**) se tvoří :

- z prostředků na odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (podle odpisového plánu schváleného zřizovatelem);
- z investiční dotace od zřizovatele;
- z investiční dotace ze státních fondů;
- z darů od jiných subjektů určených na investiční činnost;
- z výnosů z prodeje hmotného dlouhodobého majetku po souhlasu zřizovatele;
- z převodů prostředků z rezervního fondu;

- na rozdíl od příspěvkové organizace zřízené ÚSC může státní příspěvková organizace převést do fondu reprodukce majetku do výše 25 % zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace. Nestátní příspěvková organizace musí o převod žádat svého zřizovatele.

Tento fond se používá k financování investičních výdajů, úvěrů nebo půjček, k posílení zdrojů určených na úhradu nákladů na opravy a údržbu nemovitého majetku organizace.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku, maximálně však do 80% jeho výše a současně maximálně do výše 80 % limitu prostředků na platy.

Organizace prostředky na tomto fondu přednostně používá na dokrytí potřeb při překročení prostředků na platy, dále se z něj případně mohou hradit odměny zaměstnanců.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a mzdy (2% z hrubých mezd zaměstnanců), účtuje se na vrub nákladů.

Z tohoto fondu se hradí v souladu s vyhláškou MF ČR č. 114/2002 Sb. a podle vnitřních zásad organizace kulturní a sociální potřeby zaměstnanců, případně jejich rodinných příslušníků a také interních důchodců organizace (to jsou ti, kteří při prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu byli zaměstnanci organizace), např. se z toho fondu poskytuje příspěvek na:

- závodní stravování;
- dovolenou;
- sportovní vyžití;
- úhrada penzijního pojištění;
- nákup vitamínů;
- dar při životních jubileích jako je první odchod do důchodu, významné životní výročí...

Poskytování příspěvků musí být stejně spravedlivé pro všechny zaměstnance jedné organizace, nelze některé (například vedoucí pracovníky, pedagogy) zvýhodňovat nebo upřednostňovat.

Ředitel příspěvkové organizace je povinen v organizaci zavést a udržovat **vnitřní kontrolní systém**, který umožňuje hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy; minimalizuje provozní, finanční, právní a další rizika. Obsah činností vedoucích k zajištění fungování systému řídicí kontroly je definován v zákoně č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kontrolní metody a postupy jsou specifikovány ve vyhlášce č. 416/2004 Sb., kterou se provádí výše uvedený zákon č. 320/2001 Sb.

V organizaci musí probíhat **kontrola**:

- **předběžná** - před schválením rozhodnutí, závazku, uzavřením smlouvy;
- **průběžná** - kontroluje, zda jsou dodržovány podmínky a postupy stanovené pro čerpání prostředků, zda jsou prováděny včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích;
- **a následná** - kontroluje, zda údaje o hospodaření jsou věrně, správně a úplně zobrazeny a podchyceny v účetnictví, zda byly operace realizovány v souladu s právními předpisy a v souladu se schváleným rozpočtem.

V praxi toto nařízení znamená, že organizace musí mít zpracovanou směrnici, ve které ředitel jmenovitě ustanoví správce rozpočtu, hlavní účetní, příkazce operací a další tak, aby byl jasný postup při vynakládání finančních prostředků (například kdo může podepsat objednávku za organizaci, kdo provede převzetí, zaúčtování, zaevidování majetku ...) a dala se v případě potřeby určit zodpovědnost konkrétní osoby za konkrétní škody. Tito zaměstnanci musejí mít uzavřenu s organizací dohodu o hmotné zodpovědnosti.

Zřizovatel provádí u příspěvkových organizací **veřejnosprávní kontrolu**, tj. kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Veřejnosprávní kontrola se provádí:

- na místě u kontrolovaných osob;
- na základě podkladů, evidencí a dokumentací, kontrolních výpočtů, informačních systémů apod.

Kromě zřizovatele dále provádí kontrolu hospodaření se státními prostředky Česká školní inspekce.

Příspěvkové organizace jako subjekty hospodařící s veřejnými prostředky jsou povinny poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, při poskytování informací postupují podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

Příspěvková organizace je povinna vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací. Výroční zpráva musí obsahovat údaje podle § 18 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

Příspěvková organizace je povinna vždy za uplynulý kalendářní rok vypracovat výroční zprávu o své činnosti a o plnění úkolů, pro které byla zřízena (dále jen „zpráva“) a předložit ji zřizovateli. Zpráva má dvě části. První část, která se týká plnění úkolů, pro které byla organizace zřízena, je uvedena ve výroční zprávě o činnosti organizace. Tuto škola zpracovává za uplynulý školní rok podle § 10 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Druhá část zprávy týkající se hospodaření organizace se zpracovává za uplynulý kalendářní rok, obsahuje rozborové tabulky.

Zprávu musí ředitel školy odevzdat zřizovateli a kromě toho ji musí umístit na přístupném místě ve škole tak, aby každý do ní mohl nahlédnout.

V dnešní době zprávu většina organizací vyvěšuje také na svých webových stránkách, které umožňují veřejnosti dálkový přístup.

3 Analýza financování vybrané příspěvkové organizace vykonávající činnost školy

3.1 Základní údaje o vybrané příspěvkové organizaci

Pro účely analýzy příspěvkové organizace vykonávající činnost školy bylo vybráno Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace (dále jen gymnázium). Gymnázium bylo zařazeno do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení rozhodnutím MŠMT čj. 12 782/96-61-07 vydaným 2. července 1996, s účinností od 1. září 1996. Zřizovatelem gymnázia se stal od 1. července 2001 Moravskoslezský kraj na základě rozhodnutí MŠMT čj. 19 669/2001-14 ze dne 26. června 2001 v souladu s ustanovením § 2 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., v rámci reformy veřejné správy v souvislosti se zřízením vyšších územně samosprávných celků.

Ředitel školy byl jmenován radou kraje po předchozím schválení Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jedná jménem gymnázia samostatně a za činnost je zodpovědný zřizovateli – radě kraje. Při výkonu své funkce musí postupovat v souladu s právními předpisy, předpisy kraje a jeho vnitřními organizačními předpisy.

Organizaci byl dne 22. června 1995 rozhodnutím MŠMT propůjčen čestný název podle bývalého dlouholetého ředitele Františka Živného.

Hlavním účelem zřízení školy je uskutečňovat vzdělávání a výchovu žáků podle vzdělávacích programů. Předmětem činnosti, který odpovídá hlavnímu účelu, je poskytování středního vzdělání s maturitní zkouškou.

V souladu s hlavní činností má organizace v Příloze č. 2 Zřizovací listiny vymezenou doplňkovou činnost:

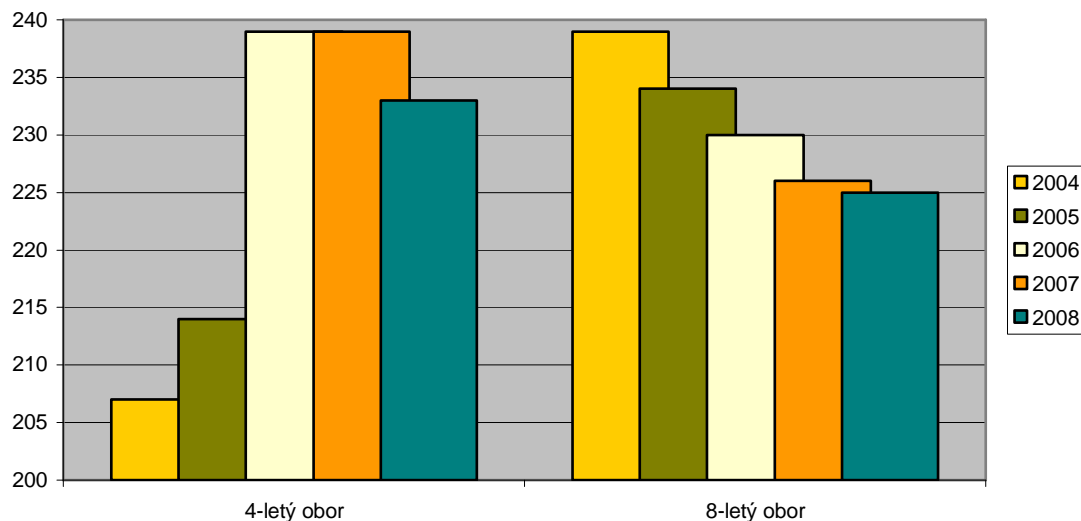
- pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí.

Gymnázium vzdělává studenty ve třech studijních oborech dle Klasifikace kmenových oborů vzdělávání:

- 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné, denní studium, délka studia 4 roky
- 79-41-K/801 Gymnázium – všeobecné, denní studium, délka studia 8 let (dobíhající)
- 79-41-K/81 Gymnázium – všeobecné, denní studium, délka studia 8 let.

Počet studentů 4-letého oboru v letech 2004-2006 rostl, od roku 2008 klesá. Oproti tomu počet studentů 8-letého oboru klesá během celého sledovaného období, viz. Graf 3.1. Pro hospodaření organizace z toho vyplývá nižší počet jednotek výkonu, podle kterých se školám přiznávají finanční prostředky na přímé náklady. S počtem studentů souvisí také počet zaměstnanců školy.

Graf 3.1 Počet studentů gymnázia dle oborů vzdělávání v období 2004 - 2008

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Výchovně-vzdělávací činnost byla k datu 31. 12. 2008 uskutečňována prostřednictvím 36 učitelů (z toho 28 žen a 8 mužů) a dále 10 nepedagogických pracovníků. Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících je téměř stoprocentní. Zajímavostí je, že polovinu všech členů pedagogického sboru tvoří absolventi tohoto gymnázia.¹²

Prioritou školy je příprava žáků na vysokoškolská studia, dále pak osvojení si základních principů orientace na trhu práce včetně uplatnění absolventů v zemích EU.

3.2 Hospodaření vybrané příspěvkové organizace

3.2.1 Příjmy gymnázia

Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace, získává prostředky na svou hlavní činnost z několika zdrojů. Zřizovatel – Moravskoslezský kraj výši všech poskytovaných finančních prostředků škole oznamuje prostřednictvím závazných ukazatelů. Tyto se mění podle radou kraje schválených příspěvků a dotací škole. Součástí závazného ukazatele je tabulka, která obsahuje podrobný rozpis rozpočtu včetně rozdělení položek na paragrafy a účelové znaky a také časovou použitelnost jednotlivých prostředků.

Největším zdrojem financování školy je **příspěvek na tzv. přímé náklady**, které zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přes zvláštní účet krajských úřadů, zde konkrétně Moravskoslezského. Ze zvláštního účtu jsou příspěvky zasílány přímo na účet škol působících na území kraje bez ohledu na zřizovatele.

Na začátku kalendářního roku odbor školství, mládeže a sportu Moravskoslezského kraje (dále jen OŠMS MSK) předkládá radě kraje ke schválení provizorní částku na přímé náklady jednotlivých škol na 1. čtvrtletí, která je odvozena od rozpočtu na přímé náklady minulého kalendářního roku. Na konci ledna nebo začátkem února je příspěvkovým organizacím vykonávajícím činnost školy v Moravskoslezském kraji

¹² Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2008

zasílána záloha na přímé náklady. V průběhu března zasílají školy OŠMS MSK aktuální stavy svých žáků k 31. 1., na základě kterých jim oddělení přímých nákladů OŠMS MSK stanoví rozpočet přímých nákladů na celý kalendářní rok.

Rozpočet přímých nákladů se skládá z:

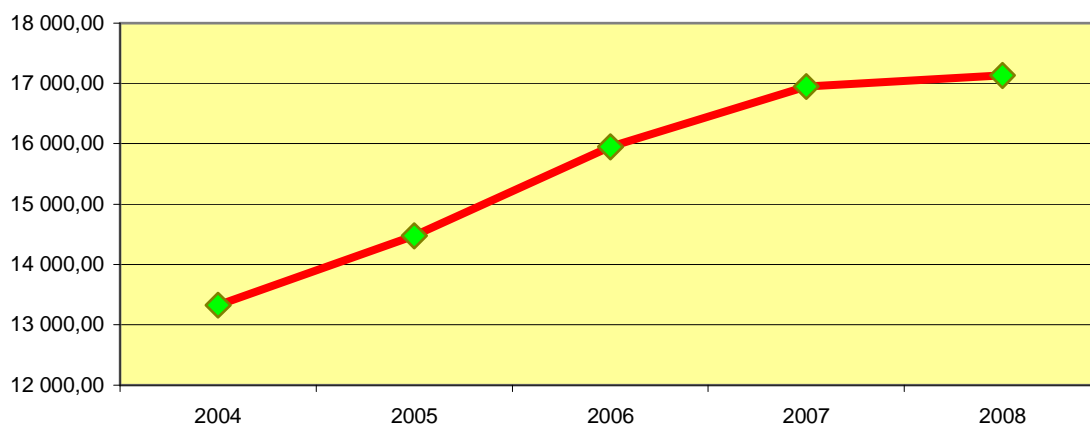
- prostředků na platy (dále PnP);
- prostředků na pracovní dohody, tzv. OON (Dohoda o provedení práce, Dohoda o pracovní činnosti);
- prostředků na zákonné odvody;
- prostředků na odvod do fondu kulturních a sociálních potřeb;
- prostředků na ostatní přímé neinvestiční prostředky, tzv. přímé ONIV.

Organizace musí dodržet výši příspěvku na PnP a OON. Ta je závazná. Pokud ušetří prostředky na zákonné odvody nebo odvody do FKSP, může je použít na přímé ONIV, např. učební pomůcky, učebnice, náklady vyplývající z pracovně právních vztahů a další. Součástí rozpočtu je i stanovení maximálního počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců

K rozpočtu se škola musí vyjádřit. V případě, že s jeho výší nesouhlasí a má k tomu závažné důvody, proběhne na OŠMS MSK s ředitelem školy dohodovací řízení. Na základě předložených argumentů se rozpočet buď upraví nebo zůstane nezměněn. Když je výše rozpočtu přímých nákladů konečná, zpracuje OŠMS MSK materiál pro radu kraje a po jeho schválení obdrží škola od MSK závazný ukazatel. Po schválení rozpočtu je škole doplacen rozdíl mezi zálohou a čtvrtletním příspěvkem a dále jsou již škole zasílány prostředky na přímé náklady podle závazného ukazatele ve čtvrtletních příspěvcích.

Výše nákladů ani výnosů přímých nákladů neovlivní výši výsledku hospodaření, protože pokud by škola nevyčerpala prostředky plně, musela by rozdíl odvést do státního rozpočtu. Organizace čerpala ve všech letech sledovaného období příspěvek na přímé náklady plně, žádné prostředky do státního rozpočtu nevracela. Vývoj výše příspěvku na přímé náklady za sledované období 2004 – 2008 je znázorněn v grafu 3.2.

Graf 3.2 Příspěvek na přímé náklady ve sledovaném období (v tis. Kč)

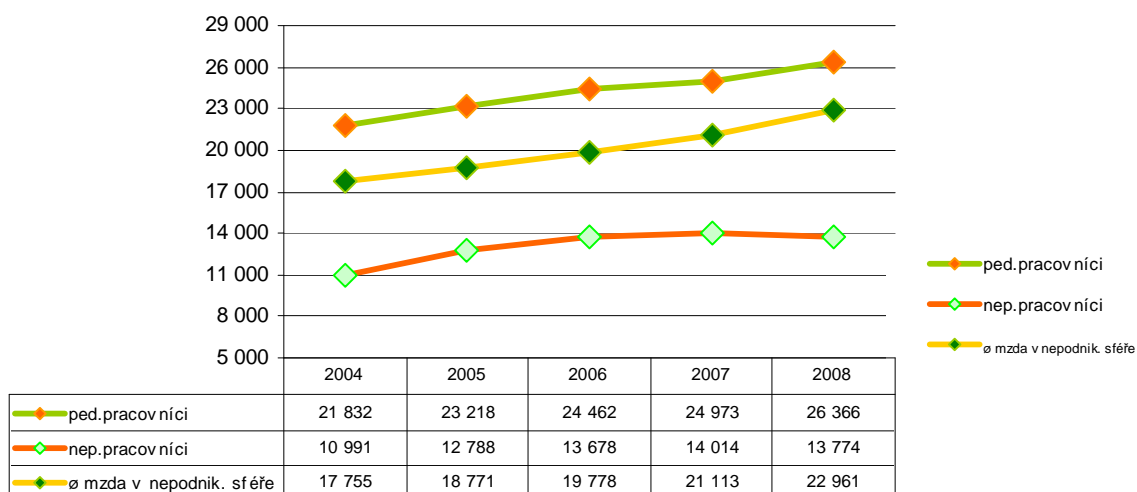

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Z grafu 3.3 vyplývá, že meziročně se průměrný plat pedagogických zaměstnanců gymnázia zvyšuje. Ze srovnání je patrné, že průměrný plat pedagogických pracovníků v celém sledovaném období převyšuje průměrnou nominální mzdu v České republice v nepodnikatelské sféře.

U nepedagogických zaměstnanců došlo v roce 2008 k poklesu průměrného platu. Z grafu 3.3 rovněž vyplývá podhodnocenost platů nepedagogických pracovníků.

Graf 3.3 Vývoj průměrné mzdy zaměstnanců gymnázia v letech 2004 – 2008

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, www.czso.cz, vlastní zpracování

Při porovnání průměrných platů zaměstnanců vybraného gymnázia a všech gymnázií, jejichž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj, bylo zjištěno, že v roce 2008 byl plat na Gymnáziu Františka Živného, Bohumín, nepatrně vyšší než je průměrný plat všech gymnázií, viz příloha č. 3.

Součástí příspěvku na přímé náklady je od roku 2008 rozvojový program MŠMT, čj. 11 849/2008-26 „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce“. Jak vyplývá z názvu tohoto programu, jedná se o navýšení příspěvku na platy pedagogických pracovníků. Programu byl přidělen účelový znak 33005 tak, aby následná kontrola mohla ověřit skutečné čerpání těchto prostředků. Hlavně díky tomuto programu je patrné zvýšení průměrného platu pedagogických pracovníků v roce 2008, viz graf 3.3.

V roce 2009 tento rozvojový program pokračuje a dále MŠMT vyhlásilo nový rozvojový program „Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků“. Prostředky z tohoto programu by měly alespoň částečně pokrýt změnu ve financování platů nepedagogických pracovníků, kdy tito od 1. dubna 2009 na základě nařízení vlády č. 74/2009 Sb. ze dne 16. března 2009, kterým se mění nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, budou přeřazeni do vyšší stupnice platových tarifů podle platových tříd a platových stupňů pro zaměstnance uvedené v § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 564/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ovšem zatímco rozvojový program podporující odměňování pedagogických pracovníků znamená pro každého pedagoga zhruba 12 tis. Kč ročně (výše je závislá na druhu školy), u nepedagogických je tato částka přibližně 4 tis. za rok.

Provoz školy je financován z rozpočtu zřizovatele. Školám zřizovaným MSK je příspěvek na provoz zasílán v měsíčních dávkách. Rozpis provozních nákladů je také součástí závazného ukazatele. Ten se mění podle toho, jak se mění rozpočet školy, například škola získá neinvestiční dotaci na nějaký projekt, zvýší se jí příspěvek na provoz z důvodu havárie apod.

Příspěvek na provoz se napočítává částečně podle fixních a normativních nákladů. Pro rok 2009 se rozpočet pro gymnázia tvořil takto:

▪ **Fixní náklady:**

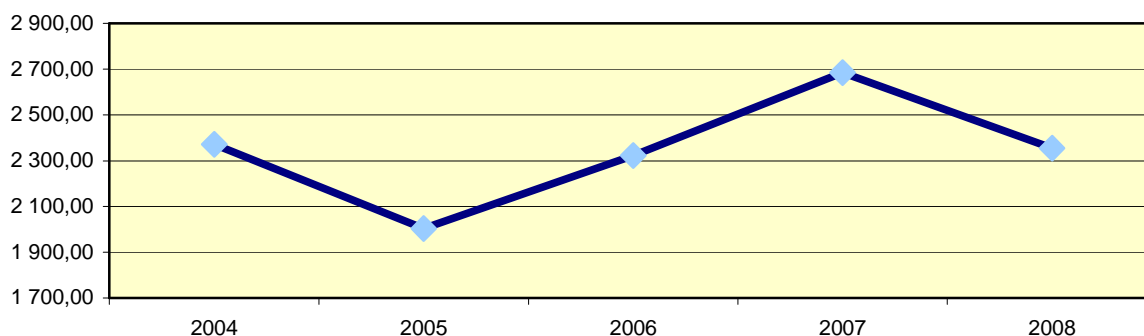
- údaje o energiích z předchozích 3 let (2005-2007) z výkazu „Rozbor hospodářského výsledku byly zprůměrnovány a takto vypočtená částka byla navýšena o 11,75 %;
- údaje o nájemném – dle doložených smluv;
- věcná režie na stravování – podle předchozího roku a doloženého očekávání organizace;
- a dále má každá škola individuální náklady.

Od prostředků určených na gymnázia se odečtou celkové fixní náklady a zůstatek se rozdělí mezi organizace podle jejich výkonů na základě statistických údajů.

Kromě příspěvku na běžné provozní náklady získala ve sledovaném období organizace od zřizovatele další neinvestiční účelové prostředky, které ovlivnily výši příspěvku, jak vyplývá z grafu 3.4:

rok 2004	600.000 Kč	oprava havárie sedlové střechy;
rok 2006	240.000 Kč	oprava a výměna okapů;
rok 2007	430.000 Kč	výškově stavitelný nábytek.

Graf 3.4 Příspěvek na provozní náklady ve sledovaném období (v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Součástí příspěvku na provoz je příspěvek na odpisy organizace. Výše tohoto příspěvku je stanovena na základě odpisového plánu, který zpracovává škola a každoročně jej obnovuje. Odpisový plán pošle zřizovateli a ten jeho výši zpracuje do rozpočtu školy. Současně s ním ale stanovuje i odvod z investičního fondu, viz tabulka 3.1. Tento se stanovuje pouze z některých odpisových skupin, proto se každoročně mění a je vždy podstatně nižší než příspěvek na odpisy.

Z důvodu snadné kontroly hospodaření s tímto příspěvkem přiřazuje zřizovatel příspěvku na odpisy účelový znak, zde konkrétně se jedná o účelový znak 205 (ÚZ 205).

Tabulka 3.1 Příspěvek na odpisy a odvod z investičního fondu do rozpočtu zřizovatele v období 2004 – 2008

(k 31. 12.)

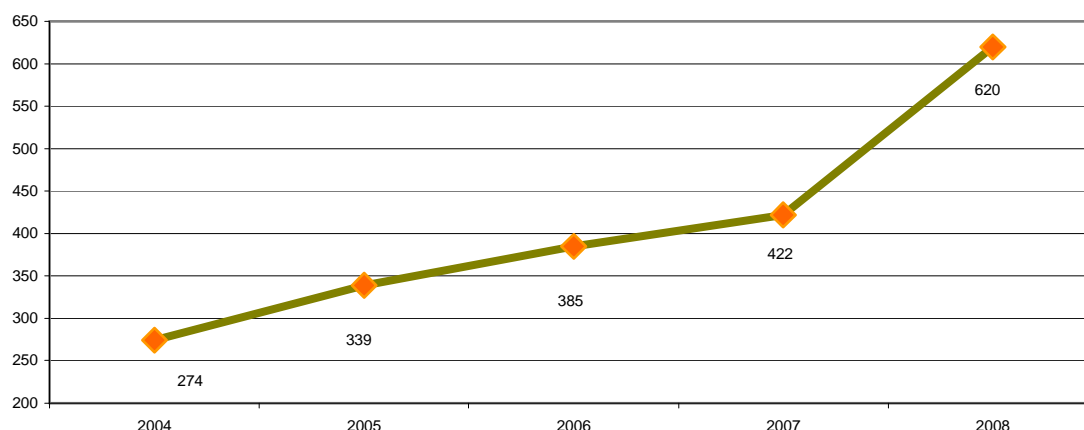
	2004	2005	2006	2007	2008
v tis. Kč					
odpisy	102 ,00	90,00	114,00	151,00	152,00
odvod z IF	17 ,00	17,00	28,00	20,00	24,00

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Podstatnou část příjmů gymnázia, zejména v posledních letech, tvoří **sponzorské dary**. Podle výše daru jsou příjmem rezervního nebo investičního fondu. Část sponzorských darů, které nebyly účelově vázány, byla například použita v roce 2008 na zrušení starých nevyhovujících klecových šaten a instalaci nových uzamykatelných skříněk. Náklady na tuto akci činily 450 tis. Kč.

Vývoj sponzorských darů znázorňuje graf 3.5.

Graf 3.5 Vývoj přijatých sponzorských darů v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

3.2.2 Rozbor nákladů organizace v hlavní činnosti

Nejvyšší položkou v oblasti nákladů v hlavní činnosti za celé sledované období jsou mzdové náklady včetně odvodů na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Na celkových nákladech se podílí podílem 82 %. Toto dokládá tabulka č. 3.2.

Tabulka 3.2 Struktura nákladů hlavní činnosti v letech 2004 – 2008

(k 31. 12.)

v tis. Kč

	2004	2005	2006	2007	2008	%
mzdy, odvody a FKSP	13 078,70	13 887,56	15 344,94	16 473,79	16 936,05	82%
spotřeba energií	729,52	824,01	961,51	810,74	938,70	5%
spotřeba materiálu	467,95	834,44	849,33	1 348,78	1 318,53	5%
služby a opravy	1 535,67	1 007,42	1 124,07	1 122,24	1 224,37	6%
odpisy	102,08	89,73	114,97	151,38	162,62	1%
ostatní náklady	254,90	200,73	210,38	214,28	200,15	1%
náklady Σ	16 168,82	16 843,89	18 605,20	20 121,21	20 780,42	100%

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

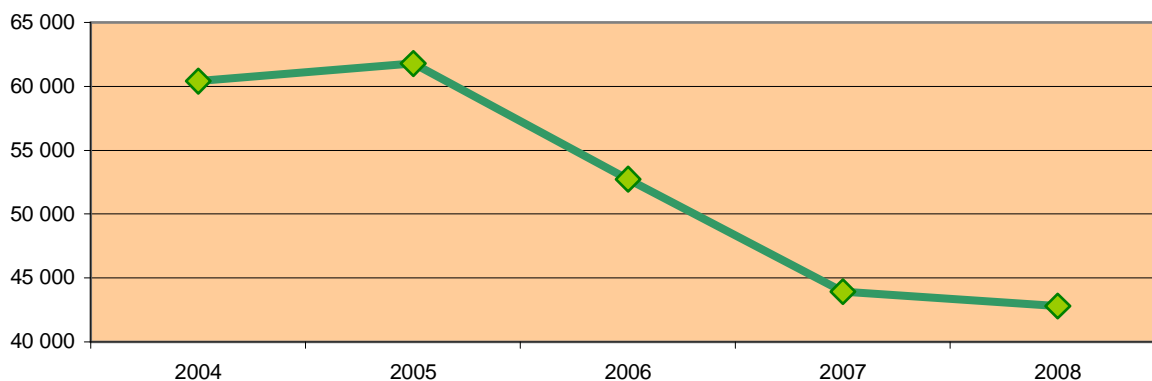
U provozních nákladů analýza ukázala, že nejvyšší nákladovou položkou jsou služby a opravy. To souvisí se zastaráváním vybavení organizace a všeobecně rostoucími cenami služeb. Další významnou nákladovou položkou jsou spotřeba materiálu a energií – viz příloha č. 1 a 2.

Ve sledovaném období získala škola také **účelové investiční dotace**.

rok 2005	1.800.000 Kč	určená na výměnu oken
rok 2006	1.700.000 Kč	určená na výměnu oken
rok 2007	1.270.000 Kč	určená na výměnu oken
rok 2008	1.900.000 Kč	určená na rekonstrukci dobového oplocení

Investici zřizovatel provedl z důvodu optimalizace nákladů na vytápění v příštích letech. V grafu 3.5 je znázorněn vývoj spotřeby zemního plynu v letech 2004 – 2008. Z grafu je patrné, že investice splnila svůj účel a spotřeba zemního plynu, kterým je škola vytápěna, každým rokem klesala.

Graf 3.6 Vývoj spotřeby zemního plynu v letech 2004 – 2008 v m³

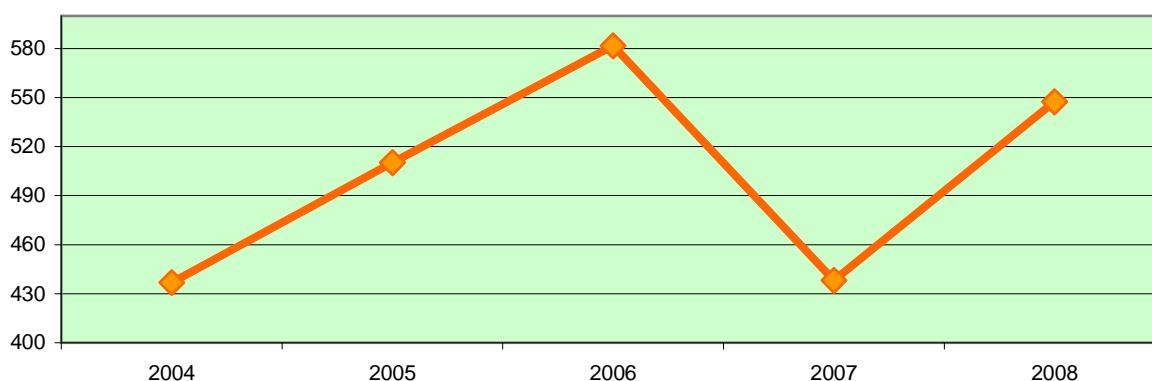

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Ovšem při porovnání vynaložených finančních prostředků na vytápění již vývoj není tak příznivý, viz graf 3.6. Z grafu je patrné, že ačkoli spotřeba plynu každoročně klesá, ceny se neustále zvyšují a současně s nimi i náklady na vytápění. Jedinou výjimkou je rok 2007, kdy mírná zima způsobila snížení nákladů. Nepochybně by ale vývoj nákladové křivky byl mnohem horší bez provedených opatření (výměna oken).

Graf 3.7 Vývoj nákladů za zemní plyn v letech 2004 – 2008

(v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Dále gymnázium hospodaří se svými **peněžními fondy**, které tvoří v průběhu své činnosti na základě zákona č. 250/2000 Sb., rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Tvorba i čerpání **fondů kulturních a sociálních potřeb** je za celé sledované období v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, v platném znění, a gymnáziem vytvořenými Zásadami pro tvorbu a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb pro jednotlivé roky. Organizace z něj přispívala zaměstnancům na stravování, rekreace a zájezdy, kulturu a tělovýchovu (včetně rehabilitací), na penzijní připojištění.

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření a ze sponzorských darů. Gymnáziu umožňuje provádět modernizaci vybavení.

Investiční fond je tvořen převážně z přidělu z odpisů od zřizovatele gymnázia, dále ze sponzorských darů a případně z účelové investiční dotace zřizovatele.

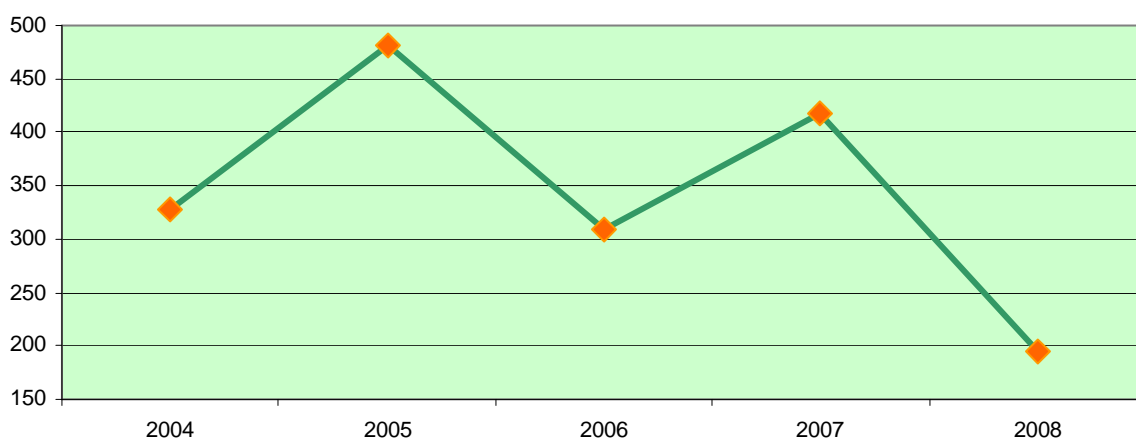
Fond odměn začala organizace tvořit ze zlepšeného výsledku hospodaření až od roku 2007. Fond je čerpán na odměny zaměstnanců školy.

Všechny fondy organizace jsou kryté.

Kromě příspěvku od zřizovatele uskutečňuje organizace **příjmy z vlastní činnosti**. Hlavním zdrojem těchto příjmů jsou příjmy z nájemného. Organizace pronajímala tělocvičnu, posilovnu, bufet, učebny výpočetní techniky a jazykové učebny. Mezi další vlastní příjmy patří příjmy z reklam, opisů vysvědčení a další. Vývoj výše tržeb z vlastní činnosti ve sledovaném období znázorňuje graf 3.8.

Graf 3.8 Vývoj tržeb z vlastní činnosti organizace v letech 2004 – 2008

(v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

3.2.3 Doplnková činnost

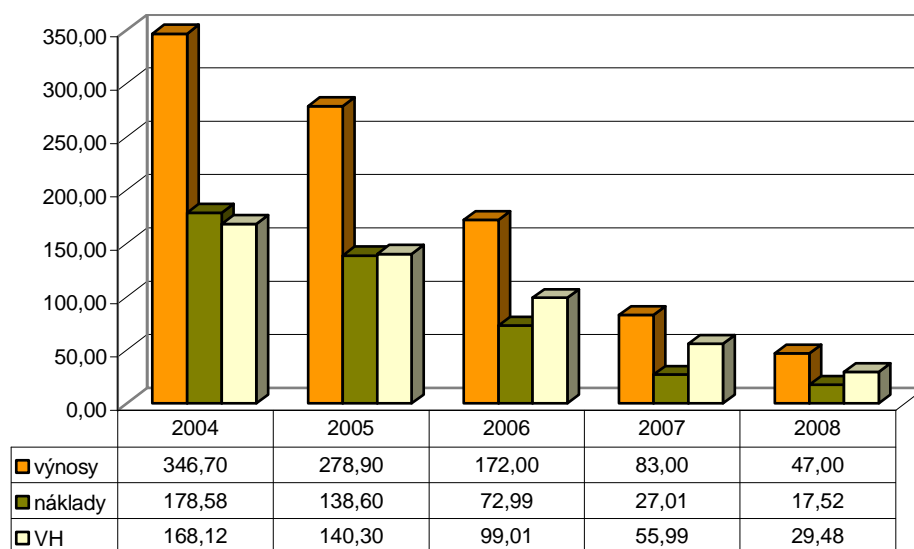
Organizace provozuje doplňkovou činnost již od roku 2002. Její rozsah je stanoven zřizovací listinou. Jedná se o pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí. V účetnictví organizace je doplňková činnost evidována odděleně. Gymnázium dosahuje každoročně v doplňkové činnosti zlepšeného výsledku hospodaření, viz graf 3.9.

Gymnázium vlastní certifikáty školícího střediska k provádění školení kategorie Z (začátečník) a P (pokročilý) v rámci realizace **SIPVZ (státní informační politika vzdělanosti) Projektu P I – Informační gramotnost**. Projekt byl vyhlášen MŠMT v letech 2002 – 2006.

Díky těmto školením, kdy gymnázium proškolovalo nejen vlastní zaměstnance, ale také zaměstnance mateřských, základních a středních škol a školských zařízení v Bohumíně a okolí, byl výsledek hospodaření z doplňkové činnosti podstatně vyšší než v současné době.

Graf 3.9 Vývoj doplňkové činnosti v letech 2004 – 2008

(v tis. Kč)

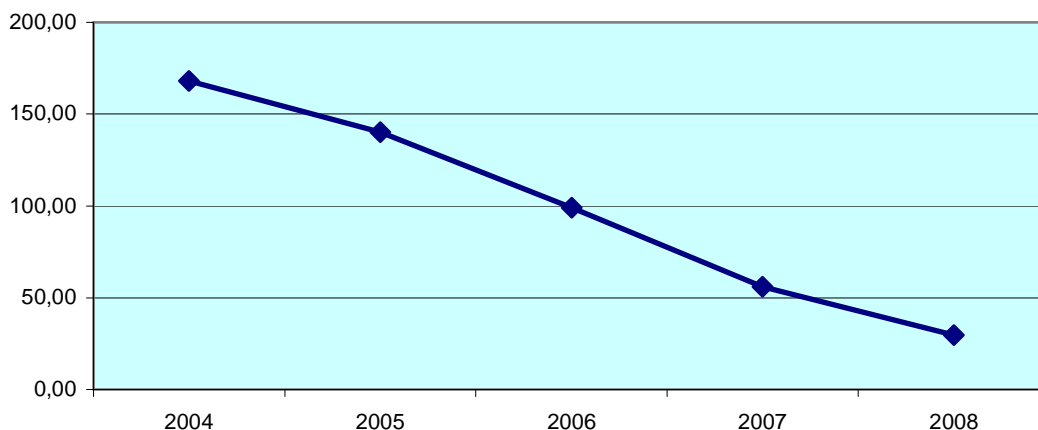

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Nyní gymnázium jako doplňkovou činnost provozuje pouze pořádání přípravných kurzů matematiky a českého jazyka pro žáky základních škol, ve kterých škola plánuje pokračovat i v dalších letech.

Výpadek příjmů z provádění školení v rámci realizace SIPVZ je velmi značný, viz graf č. 3.10.

Graf 3.10 Dosažený výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v letech 2004 – 2005 (v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Náklady doplňkové činnosti tvoří z 80 % náklady na dohody o provedení práce pro školitele, zbývající část je tvořena náklady na energie.

3.2.4 Rozbor hospodaření

Výsledek hospodaření je důležitým ukazatelem hospodaření organizace. V podstatě se jedná o rozdíl mezi výnosy a náklady. Výsledek hospodaření může být kladný, pak se nazývá zisk, nebo záporný, tj. ztráta. Příspěvková organizace jako nezisková organizace by měla mít výsledek hospodaření pokud možno roven nule.

V případě kladného výsledku hospodaření jej organizace na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, po schválení zřizovatelem přerozdělí do fondu odměn (až do výše 80 % zisku) a do rezervního fondu. Gymnázium netvořilo do roku 2006 fond odměn, zisk převádělo v plné výši do rezervního fondu. Kromě kladného výsledku hospodaření organizace tvořila rezervní fond také ze sponzorských a finančních darů. Tento fond pak organizace použila k rozvoji hlavní činnosti, zlepšení podmínek vzdělávání ve škole pro žáky i zaměstnance.

Ve sledovaném období organizace v letech 2004, 2006 a 2007 hospodařila se ztrátou v hlavní činnosti. Tuto však vyrovnala dosažením kladného výsledku hospodaření v doplňkové činnosti a celkové hospodaření organizace bylo za celé období 2004 – 2008 zlepšené, viz příloha č. 4, 5.

Pro posouzení hospodaření gymnázia je v tabulce 3.3 použit **ukazatel nákladové efektivnosti**. Tento ukazatel vyjadřuje poměr nákladů a výnosů. Pokud se jeho hodnota blíží 1,0; znamená to, že 1 tis. Kč výnosů byl dosažen z 1 tis. nákladů. To znamená, že výnosy se zhruba rovnají nákladům.

Pro potřeby této bakalářské práce jsme porovnávali výnosy/náklady ve sledovaném období. Ve všech sledovaných letech organizace ve svém hospodaření dosahovala ukazatele kolem 1,0, tzn. že náklady i výnosy organizace se téměř rovnají. Vzhledem k tomu, že překročení není významné a odpovídá požadavkům na příspěvkové organizace, organizaci nebyl zřizovatelem uložen odvod do rozpočtu zřizovatele, jak by bylo možno na základě zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Tabulka 3.3 Přehled nákladů, výnosů a výsledků hospodaření v období 2004 - 2008

v tis. Kč

	2004	2005	2006	2007	2008
Hlavní činnost					
náklady	16 168,82	16 843,89	18 605,20	20 121,22	20 780,42
výnosy	16 067,83	16 976,61	18 572,96	20 113,74	20 784,30
VH *	-100,99	132,72	-32,25	-7,48	3,88
Doplňková činnost					
náklady	178,58	138,60	72,99	27,01	17,52
výnosy	346,70	278,90	172,00	83,00	47,00
VH *	168,12	140,30	99,01	55,99	29,48
Hospodaření Σ					
náklady	16 347,40	16 982,49	18 678,19	20 148,23	20 797,94
výnosy	16 414,53	17 255,51	18 744,96	20 196,74	20 831,30
VH *	67,13	273,02	66,76	48,51	33,36
Nákladová efektivnost	1,004	1,016	1,004	1,002	1,002

* výsledek hospodaření

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

4 Návrhy na zlepšení hospodaření školy

Gymnázium ve sledovaném období hospodařilo jako příspěvková organizace zřízená MSK. Jako taková se řídilo zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Gymnázium během sledovaného období dosahovalo za celou organizaci kladného výsledku hospodaření.

Nejvyšší náklady organizace, téměř 80 %, tvoří mzdy a s nimi související odvody. Tyto jsou však plně pokryty příspěvkem ze státního rozpočtu, proto hospodaření organizace nijak neovlivňují.

Na druhém místě jsou náklady na opravy a služby. Z důvodu nízkého provozního příspěvku organizace uskutečňuje pouze nejnutnější údržbu a opravy. Výši těchto nákladů organizace ovlivní pouze důkladným výběrem svých obchodních partnerů, pečlivou analýzou trhu.

Na třetím místě jsou náklady na materiál a energie. Zatímco náklady na materiál gymnázium může ovlivnit pouze důkladnou vnitřní předběžnou kontrolou; u energií již proběhla optimalizace vytápění, která se projevila nižší spotřebou zemního plynu. Dále proběhla montáž termoregulačních ventilů, které také zamezí ztrátám z vytápění. Z rezervního fondu organizace zakoupila nové LCD monitory do všech učeben výpočetní techniky, čímž významně snížila spotřebu elektrické energie.

Gymnázium ve snaze zajistit další prostředky pro financování svých potřeb začalo se souhlasem zřizovatele v roce 2002 provozovat doplňkovou činnost v oblasti provádění školení. Využilo příležitosti, že MŠMT vyhlásilo projekt Státní informační politiky ve vzdělávání, který probíhal až do roku 2006. Prostřednictvím tohoto projektu gymnázium kromě vlastních zaměstnanců proškolo i zájemce z okolních škol a školských zařízení, a organizace tak získala nemalé finanční prostředky. Tyto pak použila částečně na úhradu ztráty v hlavní činnosti (v letech 2004, 2006 a 2007) a dále je ve formě zisku se souhlasem zřizovatele převedla do rezervního fondu. Z rezervního fondu pak financovala rozvoj školy.

V současné době již žádná školení v rámci projektu Státní informační politiky ve vzdělávání neprobíhají, gymnázium jako doplňkovou činnost provozuje pouze

přípravné kurzy matematiky a českého jazyka pro žáky základních škol. Zde jsou velké rezervy, organizace má prostory i školitele, a jako jedna z variant získávání finančních prostředků se tedy nabízí nabídka školení pro veřejnost, například formou rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s úřadem práce, výuka práce na počítači (psaní na počítači všemi deseti, používání internetu, seznámení a práce s různými PC programy atd.). Vzhledem ke vstupu naší republiky do Evropské unie a otevření hranic se dá předpokládat velký zájem o výuku cizích jazyků. Kurzy by probíhaly v odpoledních nebo večerních hodinách a zefektivnilo by se tak využití vybavení odborných učeben. V současné době také čím dál více seniorů touží změnit styl svého života a chtějí se aktivně účastnit života kolem sebe. Zde by škola mohla zpracovat projekt na vzdělávání seniorů a získat tak další finanční prostředky.

Gymnázium vyvíjí iniciativu také v získávání sponzorských darů. Pro zjištění, zda je v této činnosti úspěšná, zda je jejich výše dostatečná a srovnatelná s dary, které získávají jiné příspěvkové organizace, by škola mohla využít metodu benchmarking, která vychází ze srovnávání a učení se od lepších.

Gymnázium ve sledovaném období nezpracovalo žádný projekt, kterým by mohlo získat nemalé finanční prostředky – z MŠMT nebo EU. Zde má organizace velké rezervy, neboť získané prostředky z těchto projektů bývají značné.

5 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá hospodařením příspěvkové organizace vykonávající činnost školy. Nejprve charakterizuje příspěvkové organizace obecně, popisuje jejich možné zřizovatele, základní znaky společné pro všechny příspěvkové organizace, prameny práva, kterými se musí řídit, způsob financování a hospodaření s těmito prostředky.

Ve druhé části je analyzována vybraná příspěvková organizace – Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj. Nejdříve je organizace obecně představena a dále je zde rozebráno její hospodaření. Na příkladu této organizace jsou ukázány možnosti získávání dalších finančních prostředků. Potvrdila se hypotéza, že příspěvek zřizovatele pokrývá pouze nezbytné provozní potřeby školy, jako jsou opravy a služby, nákup materiálu a energií, ale na modernizaci vybavení, která zlepší možnosti výuky, přispěje k jejímu zkvalitnění a tím k dosahování cílů školy, již příliš prostředků nezbyvá. Škola proto v rámci příjmů z vlastní činnosti pronajímá tělocvičnu, odborné učebny a další prostory, což jí přináší každoroční významné finanční prostředky. Současně již 7. rokem škola provozuje doplňkovou činnost, která je zaměřena na poskytování vzdělávání veřejnosti. Zde jsou ale velké rezervy a gymnázium by mohlo rozšířením nabídky vzdělávacích kurzů získávat mnohem vyšší finanční prostředky při vynaložení minimálních nákladů.

Financování škol a školských zařízení z veřejných zdrojů je v České republice založeno na dvou pilířích – státním rozpočtu a rozpočtech územních samosprávných celků. Jedná se o dvouzdrojové financování, které se určitě osvědčilo. Delegace státní moci na obce a kraje je jistě krokem ke zkvalitnění poskytovaného vzdělávání a služeb s ním spojených, protože se jedná o přiblížení k problémům. Stát a zřizovatelé škol si ale musí uvědomit, že budoucnost státu a nás všech zajistí v první řadě kvalitní vzdělávací systém, a že bez řádného finančního zabezpečení nemohou školy a školská zařízení vykonávat svou funkci. Škola nikdy nebude kvalitní, pokud nebude mít dostatečné finanční zázemí. A i když zde jsou určité možnosti dalších příjmů, hlavním účelem škol je poskytování vzdělávání.

SEZNAM LITERATURY

MOCKOVČIAKOVÁ, A; PROKŮPKOVÁ, D.; MORÁVEK Z. Příspěvkové organizace 2008. Praha: ASPI, a.s., 2008. 330 s. ISBN 978-80-7357-332-4

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2. přepracované vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005, 556 s. ISBN 80-7357-052-1

PŘIBYLOVÁ, Z. Účetní souvztažnosti a výkazy obcí, měst, dobrovolných svazků obcí a krajů. Rožďalovice: REVOS-L, 2007. 207 s. ISBN 978-80-903160-0-3

SVOBODOVÁ , J. A KOL. Abeceda účetnictví pro územně samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu. Olomouc: ANAG, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7263-396-8

VALENTA, J. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: k 1. 4. 2007. Olomouc: ANAG, 2007. 655 s. ISBN 978-80-7263-387-6

Ostatní zdroje:

Český statistický úřad. Práce a mzdy. Mzdy - časové řady. [cit. 9. 3. 2009] Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_1_prumerna_hrubá_mesicni_mzda_na_fyzicke_osoby/\\$File/cpmzcr030909_1.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_1_prumerna_hrubá_mesicni_mzda_na_fyzicke_osoby/$File/cpmzcr030909_1.xls)

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., (Listina základních práv a svobod)

Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Moravskoslezském kraji za školní rok 2007/2008, Ostrava: Moravskoslezský kraj, Krajský kraj, odbor školství, mládeže a sportu, 2009

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2004, Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace

Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2005, Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace

Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2006, Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace

Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2007, Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace

Zpráva o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace za rok 2008, Gymnázium Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, příspěvková organizace

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

ČR	Česká republika
DČ	Doplňková činnost
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fond odměn
HČ	Hlavní činnost
IČ	Identifikační číslo
IF	Investiční fond
JŠ	Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
Konz	Konzervatoř
KÚ	Krajský úřad
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a sportu
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSS	Organizační složky státu
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu
PISA	Mezinárodní program hodnocení výsledků žáků v oblasti čtenářské, přírodovědné a matematické gramotnosti
PO	Příspěvková organizace
RF	Rezervní fond
SF	Státní fondy
SIPVZ	Státní informační politika ve vzdělávání
SP	Sociální pojištění
SŠ	Střední škola
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚSC	Územně samosprávný celek
VH	Výsledek hospodaření
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZP	Zdravotní pojištění
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2009

.....
Andrea Jelínková

Adresa trvalého pobytu:
Vojtěcha Martíňka 713,
735 14 Orlová-Lutyně

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Analýza provozních nákladů gymnázia ve sledovaném období
2004 – 2008
- Příloha č. 2 Analýza provozních nákladů gymnázia ve sledovaném období
2004 – 2008
- Příloha č. 3 Srovnání průměrných platů zaměstnanců gymnázií Moravskoslezského
kraje a zaměstnanců Gymnázia Františka Živného, Bohumín, Jana
Palacha 794, v roce 2008
- Příloha č. 4 Vývoj dosaženého výsledku hospodaření z hlavní činnosti organizace
v letech 2004 – 2008
- Příloha č. 5 Vývoj dosaženého výsledku hospodaření celkem za organizaci v letech
2004 – 2008

Příloha č. 1

Analýza provozních nákladů gymnázia ve sledovaném období 2004 - 2008

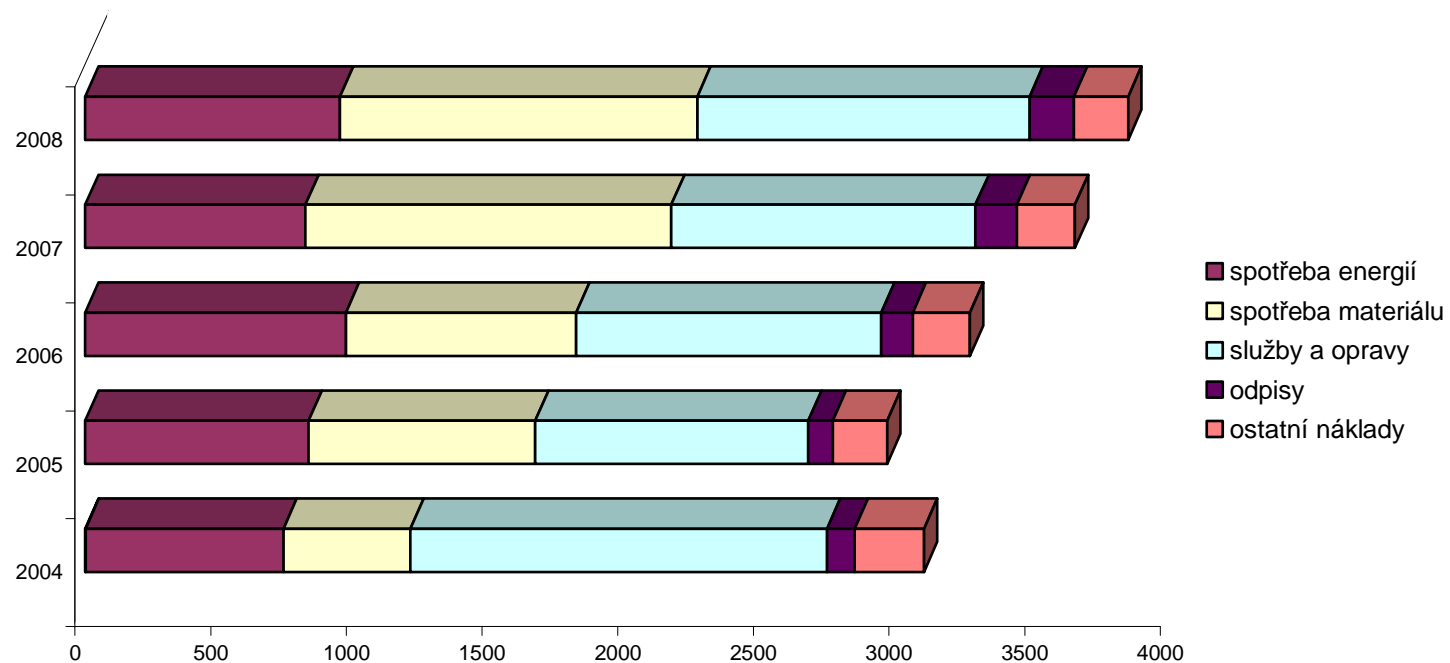
v tis. Kč

	2004	2005	2006	2007	2008	Průměrné náklady ve sledovaném období	Podíl na celkových průměrných nákladech
spotřeba energií	729,52	824,01	961,51	810,74	938,70	852,90	25%
spotřeba materiálu	467,95	834,44	849,33	1 348,78	1 318,53	963,81	29%
služby a opravy	1 535,67	1 007,42	1 124,07	1 122,24	1 224,37	1 202,75	36%
odpisy	102,08	89,73	114,97	151,38	162,62	124,16	4%
ostatní náklady	254,90	200,73	210,38	214,28	200,15	216,09	6%
náklady Σ	3 090,12	2 956,33	3 260,26	3 647,42	3 844,37	3 359,70	100%

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Příloha č. 2

Analýza provozních nákladů gymnázia ve sledovaném období 2004 – 2008 (v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Příloha č. 3

Srovnání průměrných platů zaměstnanců gymnázií Moravskoslezského kraje a zaměstnanců Gymnázia Františka Živného, Bohumín, Jana Palacha 794, v roce 2008

v Kč

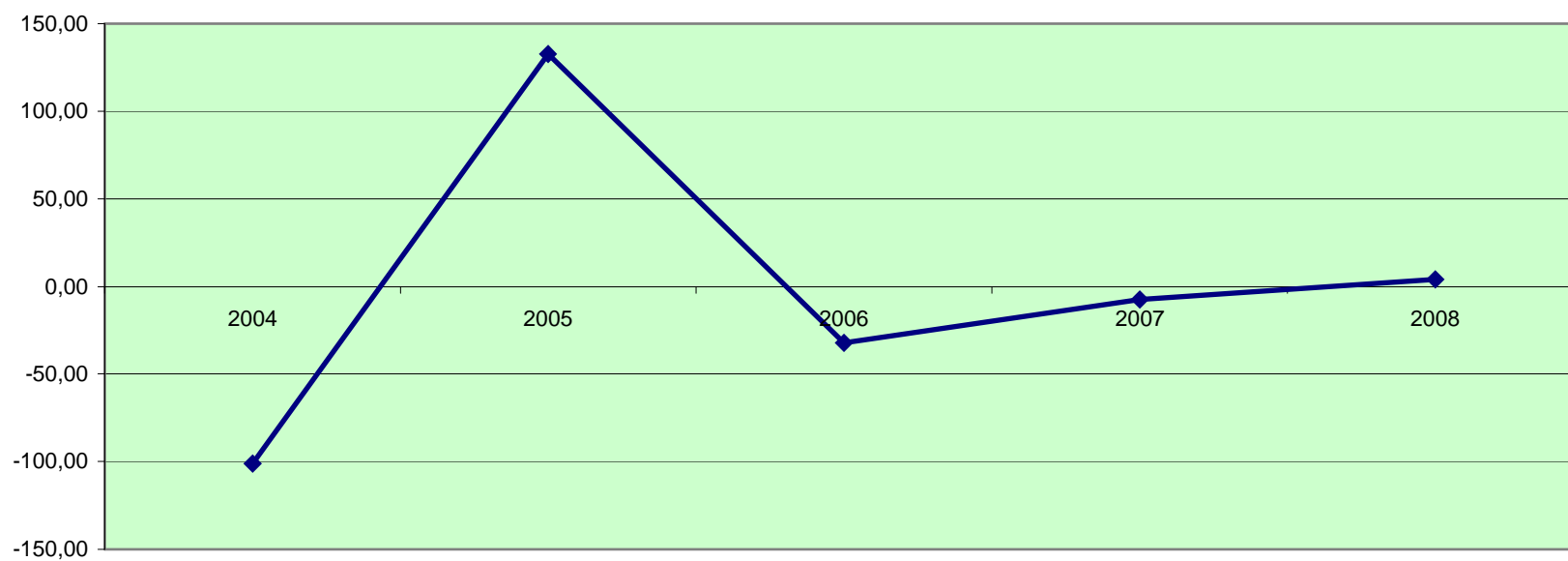
	Gymnázium Františka Živného		ø plat na všech gymnáziích MSK	
	ped.pracovníci	neped.pracovníci	ped.pracovníci	neped.pracovníci
2008	26 366	13 774	26 135	13 443

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, prezentace oddělení přímých nákladů OŠMS MSK, vlastní zpracování

Příloha č. 4

Vývoj dosaženého výsledku hospodaření z hlavní činnosti organizace v letech 2004 – 2008

v tis. Kč)

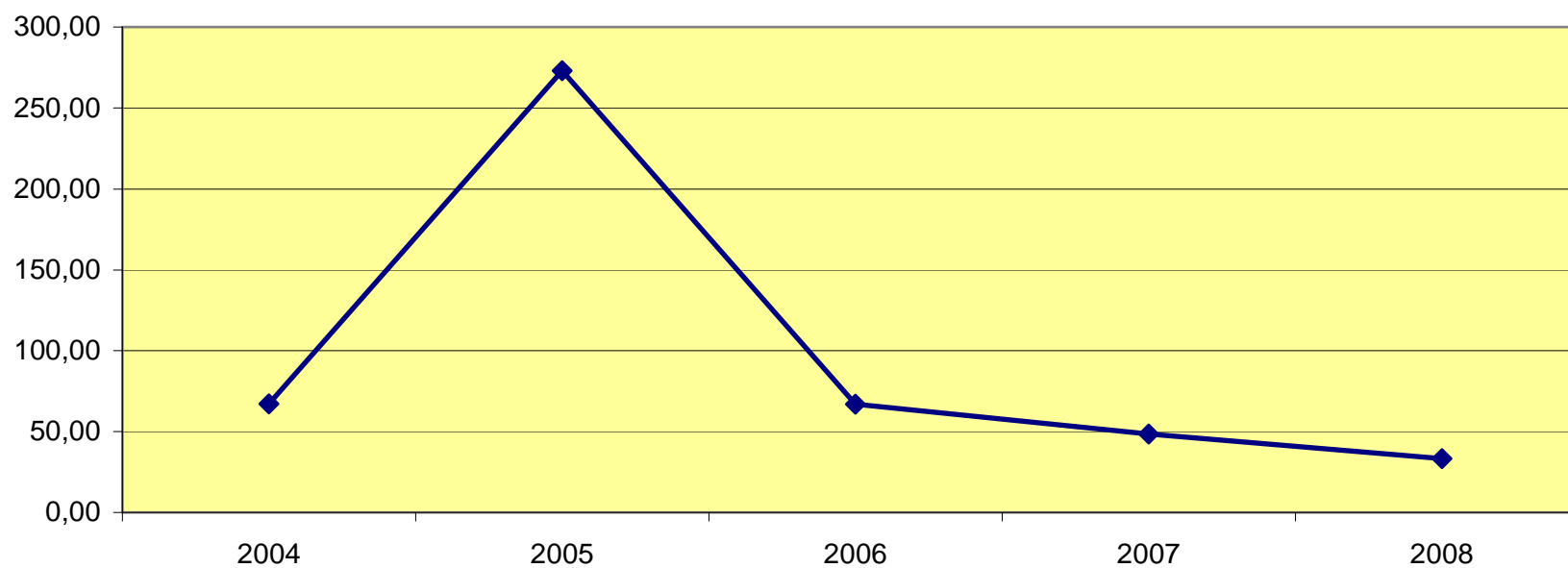

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

Příloha č. 5

Vývoj dosaženého výsledku hospodaření celkem za organizaci v letech 2004 – 2008

(v tis. Kč)

Pramen: Zprávy o činnosti a plnění úkolů příspěvkové organizace 2004-2008, vlastní zpracování

